

שאלה: כל רב אומר לי משהו אחר. אחד אומר לי שהעיקר הוא ללמוד הלכות למעשה. השני אומר לי שהעיקר הוא ללמוד טעמי ההלכות, כלומר ללמוד את הגמרא. שלישי אומר לי כי העיקר הוא לימוד המקרא, שהם כתבי הקודש. רביעי אומר לי ללמוד מוסר, כדי לתקן את מדותי. והחמישי מפליג עוד יותר ואומר לי לקרוא זהר, אפילו שלא אבין את המלים, כי הלימוד הזה מחדיר קדושה לנפש, מטהר את הנשמה. למי אני אשמע?

תשובה: כולם חשובים אבל לא באותה רמה. כולם נחוצים, אבל לפי "פרופורציה", כלומר במינון הנכון. חז"ל (קידושין ל') עמדו בפני בעיה זו והורו שהאדם ישלש את לימודו, כל יום ביומו. "שליש מקרא, שלישי משנה, שלישי תלמוד". מסביר הרמב"ם (בהלכות תלמוד תורה, פרק א) כי "משנה" הן ההלכות הפסוקות, לדעת מה לעשות. אני מוסיף על דבריו, לכן ספר הרמב"ם הוא עצמו קרא לו "משנה תורה". וכן קרוב לזמננו יש ספר "משנה ברורה". כל ספר המקצר ומורה הלכה ברורה, בזה מקיימים לימוד "משנה". קח לך ספר המקיף את הענינים, שיש לו לשון ברורה ותמציתית. כי אם יש יותר מדאי פרטים, לא תקלוט מה שהוא כותב, וגרוע מזה לא תזכור מדבריו כלום. כמו שאומרים "מרב עצים, לא רואים את היער".

"שליש תלמוד" הוא כל לימוד המעמיק את המחשבה, כל עיון, כל בירור הטעמים של מה שאתה לומד. נכללים בזה לא רק גמרא, אלא גם ספרי מחשבת ישראל, וגם ספרי קבלה, אם לומדים אותם בהבנה.

אמנם הרמב"ם כתב לחלק לשלישים שוים. אבל הר"ן (על מסכת קידושין) כתב שאין זאת כוונת חז"ל אלא שלישי הוא "חלק מסוים" בין רב או מעט. אני מנחש שאין לך כל היום ללמוד תורה אלא שעה או שעתיים ביום. [בודאי בשבתות תוסיף על כך עוד כמה שעות!]. לכן אני מציע שתתן חצי שעה ללמוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י (ואם תשתדל להבין רש"י, קיימת גם מצות "תלמוד"). אחר כך תתן שעה ללמוד איזה ספר של הלכה. ותסמן לך בספר ההוא (בְּעֵט) מה שתרצה לזכור. ועדיף מזה להחזיק מחברת שם תכתוב בקיצור את ההלכות החשובות שתרצה לזכור.

נוסף על כך, רבע שעה תלמד ספר מוסר או התעוררות. יש לנו בימינו ספרים אלו בשפע רב. קח לך ספר שיש לו לשון קלה, והמבוסס על דברי חז"ל (עם ציטטות), לא ספר הבנוי כולו על פי סברותיו של הרב המחבר בעצמו.

תתרחק מהלימוד בזוהר בקריאה בלי הבנה. אמנם הרב חיד"א אומר שזו סגולה גדולה, אבל נראה לי שזה מדובר במי שאינו יכול ללמוד בשאר מקצועות

שפירטנו למעלה. הרי כתוב בשולחן ערוך (סימן א') "טוב מעט בכוונה מהרבה בלי כוונה". וכתב ה"משנה ברורה" שם שהוא הדין בלימוד התורה, צריכים להבין מה שלומדים.

עצה טובה היא לך, שבכל פעם שתעמוד בתפילה, בברכת "אתה חונן לאדם דעת" תוסיף בקשה מהקב"ה שיצליח אותך בלימודיך בתורה. מלים אלו תגיד לפני הסיום של "ברוך אתה השם".